

sege at fjerne, den maa have en større Handlefrihed, og dens nærmeste Foresatte maae være Commuenens Bestyrere og ikke særligt Præsterne. Den samme ærede Rigsdagsmand har henviist til, at der i det gamle Cancellie fandtes betydelige Bunke af støvede Papirer og Forslag til Forbedringer i den omhandlede Retning. Det er muligt, at der i disse Archiver vil findes en saadan Samling; men jeg tvivler meget om, at de Resultater, der vilde kunne uledes af disse Papirer, ville svare til Folkets Forventninger. Jeg skulde forøvrigt gjerne ønske, at Flere af Lærestanden, der jo er temmelig godt repræsenteret i denne Sal, vilde udtale sig om dette Spørgsmaal, da man dog, med al Respekt for Enhver, maa forudsætte, at der findes større Kundskab hos dem, der have virket i denne Retning i kortere eller længere Tid, end hos de fleste Andre, og det har i saa Henseende ikke liben Betydning for mig, at netop dette Underandringsforslag er fremkommet fra en Mand af selve Lærestanden, den Stand, hvis Stilling og bedre Udsigter den ærede Minister ved sit Forslag vil søge at fremme; men af dette Underandringsforslag er det klart, at det, efter den ærede Rigsdagsmands Mening, ikke er paa den af den ærede Minister foreslaaede Maade, at dette kan fremmes.

Condruup: En æret Rigsdagsmand har under Behandlingen af denne Sag søgt at bringe den Grundlovsbestemmelse i Grindring, der forbeholder Staten Ret til at have Overtilsyn med de communale Anliggender. Jeg kan ikke ret forstaae, hvad dette har hermed at gjøre, og det forekommer mig, at den ærede Rigsdagsmand i den Henseende er kommen noget foran den rette Tid; thi her er jo ikke Tale om det Tilsyn, som tilkommer Staten ifølge Grundloven. Var dette Tilfældet, saa havde Communerne jo allerede faaet en saadan Selvstændighed og Frihed, som Grundloven har givet dem. Haab om at faae, og da var det en ganske anden Sag, saa vilde jeg ogsaa ansee Oprettelsen af en Directeurpost for ønskelig, ja maaskee endog saa nødvendig; thi det vilde da muligen være formeget at forlange af Underviisningsministeren, at han til den Tid skulde kunne kontrollere det hele Underviisnings-

væsen og have et saadant Tilsyn dermed, at han kunde bære Ansvar for det; men der er jo ikke gjort et eneste Skridt fremad dertil, og derfor forekommer det mig, at vi, ved at oprette en saadan Post, kun anstaafe et nyt Drihvjul til den gamle brostfærdige Underviisningsmaskine, hvilket jeg anseer for mindre nyttigt. Jeg kan ikke tænke mig nogen anden Nytte deraf, thi, var det for at forberede en ny Skolereform, da holder jeg mig fuldkommen overbevist om, at selv om den høitagtede Underviisningsminister ikke havde tilstrækkelig Kjendskab til Almueunderviisningens og Oplysningens Tilstand, saa vilde det være ham en let Sag at finde en Mand med fuldkommen Sagkundskab, der strax efter at han var kommen i sin Post kunde begynde at nedskrive Reformer, som maaskee kunde blive ligesaa tilfredsstillende som dem, han efter at have foretaget 2—3 eller 4 Mars Underføgelser og Rejser kunde være istand til at foreslaae. Det er derfor min fulde Overbetvælsning, at man egentlig burde negte hele den forlangte Cum; men paa Grund af Sagens Bigtighed vil jeg handle mod den Overbetvælsning, jeg for Tiden har, ikke for at svie den høitagtede Cultusminister i sit Ønske, thi dette vilde jeg ansee for usvarligt, men for at forebygge, at en ny Skolereform skal udsættes under det Paaskud, at Rigsdagen havde negtet Underviisningsministeriet den fornødne Assistance. Som en Følge deraf agter jeg at stemme for det Underandringsforslag, der er stillet af Rigsdagsmanden for Aalborg Amts 3die Valgkreds (Jungersen), og, hvis dette forkastes, da at stemme for det Underandringsforslag, der er stillet af Udvalgets Mindretal, for at det kan blive let for os, naar en Tid er hengaaet, og det viser sig, at denne Post ikke har svaret til Hensigten med Oprettelsen, da at kunne affaafe den.

Grundtvig: Ja, naar den høitærede Oplysningsminister selv har sagt, at Sagen for ham havde en meget personlig Side, idet det netop gjaldt om at faae en Person til Posten, som han tiltroede de Egenkaber, der deels bestemt udfordredes og deels fandtes ønskelige, saa er den ærede Minister ikke uden Skyld i, at Sagen, som det synes mig, her i